מהדורה למורה – הפיקדון

יצחק לייב פרץ · סיפור עם אמנותי · הסיפור העממי · גרסת רגיל

במהדורה זו: מפתח תשובות לכל התרגילים, הצעות לתשובות פתוחות ומחוון קצר. בדפי התלמיד: שם/כיתה/תאריך, חלק א׳ (הבנה), חלק ב׳, חלק ג׳ (כתיבה) וכרטיס יציאה לגזירה.

תשובות – חלק א׳ – הבנה

תרגיל 1: 1–**ב** (אליהו הנביא) · 2–**ג** (שבע) · 3–**ב** (שהפיקדון יישאר אצלם) · 4–**א** (סבל) · 5–**א** (את אשתו)

תרגיל 2: 1–**נכון** · 2–**נכון** · 3–**לא נכון** (סריל – נבונה ובוטחת)

תרגיל 3:

1. שבע שנים טובות של עושר, ואת הבחירה אם יבואו מיד או בסוף חייו.
2. כי לא היה להם כסף לשכר הלימוד של הילדים, והילדים נשלחו הביתה; היא בטחה שגם בעתיד יהיה טוב ("ברוך ה' יום יום").
3. כמעט כלום: המשיכו לחיות מעבודתו של טוביה, ולקחו מהזהב רק לשכר הלימוד.

תשובות – חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

תרגיל 4: 1–**ג** · 2–**ד** · 3–**א** · 4–**ב**

תרגיל 5: 1–**דמות** · 2–**סמל**

תשובות – חלק ג׳ – חשיבה וכתיבה

תרגיל 6: פיקדון הוא דבר שמשאירים אצלנו לשמירה ואינו שלנו. סריל רואה בעושר מתנה זמנית שיש לשמור עליה ולהשתמש בה רק לדבר החשוב באמת – החינוך.

תרגיל 7: טוביה ישר ותמים אך מהסס; סריל היא בעלת ההחלטה, הביטחון והתבונה. היא קובעת את הבחירה, וגם מנסחת את המשמעות בסוף.

תרגיל 8: תשובה פתוחה: אפשר להעריך את הצניעות והנאמנות, ואפשר לשאול אם מותר ליהנות ממתנה. חשוב לנמק.

תרגיל 9: מחוון קצר: שמירה על פרטי העלילה (3), נקודת מבט עקבית (3), תיאור רגשות ומחשבות (2), לשון ופיסוק (2).

כרטיס יציאה

תשובות אישיות. תשובה מלאה: עונה על השאלה, נשענת על פרט מן היצירה, כתובה במשפטים שלמים ובסדר הגיוני.

• שאלה לדיון בכיתה: אם מישהו היה נותן לכם "פיקדון" של מזל טוב לשבע שנים – על מה הייתם שומרים שלא ישתנה?

• הזמינו את התלמידים לחשוב על ערכים ולא רק על רכוש.

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

הפיקדון

יצחק לייב פרץ · סיפור עם אמנותי · הסיפור העממי

תזכורת קצרה: טוביה, סבל עני בעיר קטנה, מחכה בשוק לעבודה לפני שבת. צייד זר – שהוא בעצם אליהו הנביא – מבשר לו על שבע שנים טובות, ונותן לו לבחור אם יבואו עכשיו או בסוף חייו. טוביה שואל את אשתו סריל, והיא בוחרת "עכשיו" כי צריך לשלם את שכר הלימוד של הילדים. החול שבו משחקים הילדים הופך לזהב. כשהשנים נגמרות והמבשר בא, מתברר שטוביה וסריל חיו כמקודם, מעבודת ידיו של טוביה, ולקחו מהזהב רק לשכר הלימוד – כי ראו בו פיקדון. בבית הדין של מעלה נפסק שאין שומרי פיקדון נאמנים מהם, והפיקדון נשאר אצלם.

חלק א׳ – הבנה

1 הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי היה הצייד באמת?
○ א. מלך ○ ב. אליהו הנביא ○ ג. שכן ○ ד. סוחר
2. כמה שנים טובות הובטחו?
○ א. שלוש ○ ב. חמש ○ ג. שבע ○ ד. עשר
3. מה פסק בית הדין של מעלה?
○ א. לקחת את הזהב ○ ב. שהפיקדון יישאר אצלם ○ ג. להעניש את טוביה ○ ד. לתת לשכנים
4. מה הייתה העבודה של טוביה?
○ א. סבל ○ ב. מלך ○ ג. מורה
5. את מי שאל טוביה?
○ א. את אשתו ○ ב. את המלך ○ ג. את הילדים

2 קראו כל צמד: דמות – תכונה. סמנו נכון או לא נכון. אם לא נכון – כתבו את התכונה הנכונה.

#	דמות – תכונה	נכון / לא נכון	תיקון (אם לא נכון)
1	הצייד – המבשר – פלאי ומסתורי	נכון / לא נכון	
2	טוביה – ישר ותמים	נכון / לא נכון	
3	סריל – פלאי ומסתורי	נכון / לא נכון	

3 ענו במשפט או שניים.

1. מה הציע הצייד לטוביה?

2. מדוע בחרה סריל שהשנים יבואו מיד?

3. מה עשו טוביה וסריל בזהב?

חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

4 התאימו כל כלי ספרותי לדוגמה שלו מן היצירה. כתבו את האות המתאימה.

#	כלי ספרותי	האות		דוגמה מן היצירה
1	מבנה הסיפור העממי		א	מבנה מעגלי: הסיפור נפתח ונסגר עם טוביה בשוק, החבל על מותניו – אבל בסוף אנחנו מבינים את המשמעות מחדש.
2	דמות		ב	החול שהופך לזהב, במקום שבו משחקים הילדים, קושר את העושר לילדים ולעתידם.
3	מבנה		ג	פתיחה בעוני, פגישה עם דמות פלאית, בחירה, נס, מבחן בסוף התקופה וסוף טוב.
4	סמל		ד	טוביה וסריל הם דמויות פשוטות אבל חמות; סריל מפתיעה ומראה עומק.

5 השלימו את המונח המתאים מתוך מחסן המילים.

מחסן מילים: פער דמות סמל

1. _____ – אדם, בעל חיים או יצור שפועל ביצירה; לדמות יש תכונות, רצונות ומניעים
2. _____ – דבר מוחשי שמייצג רעיון גדול ממנו

חלק ג' – חשיבה וכתיבה

6 שאלת פרשנות

מה פירוש המילה "פיקדון" ומה היא מלמדת על השקפת העולם של סריל?

7 שאלת פרשנות

מה תפקידה של סריל לעומת טוביה?

8 שאלת הערכה – הביעו עמדה ונמקו

האם הייתם נוהגים כמו טוביה וסריל? מה דעתכם על הבחירה לא ליהנות מהעושר?

9 משימת כתיבה

כתבו מכתב קצר שסריל כותבת לילדיה בבגרותם, ומסבירה להם למה בחרה כך בשבע השנים הטובות.

כרטיס יציאה

הפיקדון · שם: _____

1. ציינו שני מאפיינים של סיפור עם שמצאתם היום בסיפור שקראנו.

2. איזו דמות חכמה מהיחידה הייתם רוצים לפגוש, ולמה?

3. השלימו: מזל טוב הוא בעיניי...